

Уманського державного педагогічного університету, 2024. № 4, С. 54–60.

2. Авраменко О. Б., Нагайчук О. В. Сучасні вимоги роботодавців до інженерно-педагогічної підготовки майбутнього фахівця з охорони праці. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету.* Умань: Візаві, 2024. № 4. С.124–133.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОРОВОГО ЖИТТЯ В УЧНІВ 5-6 КЛАСІВ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ

Калюжний В. В.

*здобувач третього освітньо-наукового рівня кафедри теорії і методики
технологічної освіти Полтавського національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка*

Цина А. Ю.

*доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики
технологічної освіти Полтавського національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка*

Важливим завданням сучасної вітчизняної освіти є збереження й зміцнення здоров'я її здобувачів, що визначається ставленням суспільства до здоров'я людини як до найвищої його цінності. Формування компетентності здорового життя визначається сучасними науковими дослідженнями Т. Бойченко як провідна вітчизняна освітня категорія [1, с. 6].

Сучасні організаційні аспекти формування компетентності здорового життя розкриваються в дослідженнях О. Удовенко, як особливості формування в учнів обізнаності щодо складових поняття «здоров'я», способів дотримання здорового життя [2].

У дослідженнях С. Кондратюк, Г. Праженик розглядається поетапна організація формування в учнів компетентності здорового життя, що має специфічні завдання та вирізняється методичними особливостями її здійснення під час трьох етапів формування цієї компетентності: від ознайомлення з

основними поняттями, через усвідомлення способів здорового життя, до закріплення звичок здорового життя в повсякденні [3, с. 105–108].

Виходячи з того, що запорукою якісного збереження здоров'я учнів є систематичність та наступність навчання, важлива роль у вирішенні цієї проблеми припадає на період базової середньої освіти, який на початковому її етапі охоплює адаптивний етап навчання учнів 5-6 класів.

Важливою складовою формування здорового способу життя, за Концепцією нової української школи є створення сприятливого освітнього простору, що впливає на структуру предметного шкільного навчання. Тому формування особистісної складової компетентності здорового життя повинно здійснюватися саме в ході вивчення шкільних навчальних предметів, у тому числі й технологій.

Результати наукових досліджень Т. Бойченко, С. Кондратюк, Г. Праженик, М. Удовенко та ін. дають змогу констатувати, що формування в учнів компетентності здорового життя передбачає обґрунтування та впровадження ефективних впливів на навчальні досягнення учнів шляхом використання технологій здоров'язбереження, методів та засобів, передбачених Концепцією нової української школи для створення належного матеріально-технічного та емоційно-почуттєвого середовища для оволодіння учнями здоровим способом життя [7].

Нормативно-правові засади розв'язання проблеми здорового життя молоді почали формуватися ще у 1999 році з виходом Указу Президента України «Про заходи щодо розвитку духовності, захисту моралі та формування здорового способу життя громадян» [4]. Механізм реалізації цього закону закладено в Національну програму патріотичного виховання населення, формування здорового способу життя, розвитку духовності та зміцнення моральних засад суспільства [5], програмним завданням якої було задекларовано формування в свідомості суспільства переваг здорового способу життя, культивування фізично здорової, соціально активної та духовної особистості.

Впровадженню сучасних стратегій формування здорового життя сприяло прийняття країнами Європи нової стратегічної платформи «Здоров'я-2020», зорієнтованої на адаптацію до сучасних реалій і цінностей. Для координації вітчизняної державної політики з впровадження здорового способу життя з міжнародними нормативними актами Урядом України було затверджено «Концепцію Загальнодержавної програми «Здоров'я-2020»: український вимір, спрямовану на збереження та зміцнення здоров'я населення. Було передбачено здійснення таких заходів, як формування у населенні цінностей здорового способу життя, сприяння фізичній активності, створення інфраструктури зміцнення здоров'я [6].

Огляд нормативно-правових актів формування здорового способу життя населення і, в тому числі, учнівської молоді, вказує на наявність належного правового супроводу щодо реалізації державної політики у цій сфері з урахуванням міжнародних стандартів формування та впровадження здорового способу життя в середовищі учнівської молоді. Перспективами подальших досліджень є створення ефективних теоретико-методичних розробок щодо формування компетентності здорового життя в учнів 5-6 класів на уроках технологій.

Список використаних джерел:

1. Бойченко Т. Є. Здоров'язберігаюча компетентність як ключова освіти України. *Основи здоров'я і фізичної культури*. 2008. № 11–12. С. 6–7.
2. Удовенко М. А. Методика формування здоров'язбережувальної компетентності учнів початкової школи в процесі вивчення «Основ здоров'я» URL : www.researchgate.net/publication/308783051 (дата звернення 12.03.2025).
3. Кондратюк С. М., Праженик Г. Л. Педагогічні умови формування в молодших школярів здоров'язбережувальної компетентності. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. Суми, 2014, № 9 (43). С. 101–108.
4. Про заходи щодо розвитку духовності, захисту моралі та формування здорового способу життя громадян : Указ Президента України від 27 квітня

1999 № 456/99. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/456/99> (дата звернення 23.03.2025).

5. Про затвердження Національної програми патріотичного виховання населення, формування здорового способу життя, розвитку духовності та зміцнення моральних засад суспільства : Постанова Кабінету Міністрів України від 15 вересня 1999 № 1697. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1697-99-%D0%BF> (дата звернення 20.03.2025).

6. Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми «Здоров'я 2020: український вимір» : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2011 р. № 1164-р. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1164-2011-%D1%80> (дата звернення 11.03.2025).

7. Нова українська школа : poradnik dla vchytelja / pid zag. red. Bibik N. M. Kyiv : TOV «Vydavnychij dim «Plyady», 2017. 206 s

ЕКОЛОГІЧНІ РИЗИКИ ВОЄННОГО ЧАСУ ЯК ФАКТОР ЗАГРОЗ БЕЗПЕЦІ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ

Срібна О. С.

*здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету природничих наук та менеджменту Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка
Науковий керівник: к. п. н., професор Новописьменний С. А.*

Воєнні дії на території України спричинили значні екологічні зміни, які безпосередньо впливають на безпеку життєдіяльності населення. Сучасні збройні конфлікти характеризуються не лише прямими руйнуваннями інфраструктури й ризиком для життя людей, а й прихованими довгостроковими наслідками, що пов'язані з забрудненням довкілля, деградацією екосистем, порушенням водного балансу та підвищенням рівня техногенної небезпеки.

За даними UNEP (United Nations Environment Programme), екологічні наслідки війни мають накопичувальний характер і можуть проявлятися навіть